

Coniel

IESVS, MARIA, JOSEPH.

PRO
CVRIA ECCLE-
SIASTICA CIVITATIS

ILERDÆ, ET ADMINISTRATORIBVS
Hospitalis Orphanorum dictæ Civitatis.

CONTRA

CVRIAM SECVLAREM

REGIÆ AVDIENTIÆ, ET NOBILEM MAG.
dalena de Sullà, & Montargull.

In causa Contentionis iurisdictionis, inter dictas Curias revertentis co-
ram Amodum Illustri, & Reverendo Doctore Raphaële Bacò Ca-
nonico sanctæ Ecclesie Barcinona. Tertio per suam Excellentiam
nominate.

In actis Petri Martyris Llunell.

R E P E R I T V R ab immemoriali tempo-
re in Civitate Ilerdæ fundatum, & erectum
Hospitale pauperum Orphanorum, cum
Ecclesia, & denominatione Beatæ Mariæ
Virginis dels Desemparats, de cuius initio, &
Fundatore, propter illius antiquitatem, &
bellorum stragem, quæ in dicta Civitate successit, ob quā om-
nia

A. nia

nia illius instrumenta fuerunt deperdita, minimè constat, nec est in alicuius dominio, neque in eo succeditur iure hæredatio, sed est perpetuum, & capax legatorum; pro ut constat in processu ex testamento Canonici Gassia, ex adverso producto, cum supplicatione oblata 20. Iunij 1683. qui in anno 1581. reliquit dicto Hospitali omnia bona sua, & ex donatione quam in anno 1673. eidem Hospitali fecit Molendinorum, & rerum, de quibus in causa principali agitur Nobilis Fr. Raymundus de Soler, Miles Sacrae Religionis sancti Ioannis Hierosolymitani, per hanc partem exhibita cum articulis oblatis 25. Novembris 1682.

2 Cum dictum Hospitalie inter alia possideat dicta Molendina, & reliqua quæ per dictum Nobilem Fr. Raymundum Soler fuerunt ei donata, quæ sibi spectare prætendebat Nobilis Raymundus Ludovicus de Montargull, vigore vinculi instituti per Michaëlem Soler eius Abavum, pro illorum recuperatione item in Reg. Aud. suscitavit de anno 1679. ad relationem Nob. Francisci de Ribera, Scriba Virgili, contra dictum Hospitalie, Patiariorisque dictæ Civitatis Ilerdæ, ut illius Administratores, petendo dicto Administratorio nomine, condemnari ad dimittendam illi vacuam, & expeditam possessionem dictorum Molendinorum, & aliarum rerum, quæ fuerunt dicti vinculatoris, quam causam per illius obitum prosequuta fuit Nobilis Magdalena Sullà, & de Montargull eius soror: Et cum dictum Hospitalie, illiusque bona sint de iurisdictione Ecclesiastica, neutrum verò subiecta iurisdictioni Seculari, firmarunt illius Administratores, & Prior, simul cum Procuratore Fiscali Curiae Ecclesiastice Civitatis Ilerdæ, ius & de iure in dicta Curia Ecclesiastica Ilerden, cuius firmæ occasione, sequutis litteris responsivis Curiae Secularis Reg. Aud. formata remansit inter dictas Curias, & partes præsens Contentionis causa.

3 In qua enixè prætenditur ex adverso, potuisse dictum Hospitalie, eiusque Administratores conveniri in Curia Seculari Reg. Aud. eo motivo, quod Hospitalia, quæ non sunt Religiosa, Sacra, & Ecclesiastica, seu fundata auctoritate Pontificia,

vel

vel Ordinaria, sunt de iurisdictione Iudicis Secularis, & quod dictum Hospitalie Orphanorum non est Sacrum, Religiosum, & Ecclesiasticum, seu fundatum auctoritate Ecclesiastica, sed laycale, & profanum, & consequenter quod iurisdictioni Seculari subjicitur, & quod coram Iudice Seculari conveniendi sunt illius Administratores, licet de rebus ipsius Hospitalis agatur.

4 Ad hunc sylogismum reducitur tota instantia contraria, cuius maiorem, scilicet Hospitalia quæ nō sunt fundata auctoritate Ecclesiastica, esse de foro Seculari, nititur probare num. 5. suæ Allegationis, ex Gutierrez *Canonic. quest. lib. 1. cap. 35. nu. 19.* Castillo *de usufruct. cap. 54. num. 24.* Nob. Regen. de Cortiada *tom. 2. decis. 43. num. 9. 10. & 11.* & alijs ibi allegatis.

5 Minorem vero, quod scilicet nostrum Hospitalie non sit fundatum auctoritate Ecclesiastica probare auctum at pluribus rationibus; tum quia in dubio Hospitalia presumuntur layalia, & absque auctoritate Ecclesiastica erecta, & instituta; tum quia in dicto Hospitali non concurrunt signa, ex quibus iudicari possit fundatum esse auctoritate Ecclesiastica, Pontificia, vel Ordinaria; tum & etiam quia licet dictum Hospitalie habeat Ecclesiam, assertit tamen fuisse illi superadditam multo post illius foundationem, & erectionem, quo casu non effici Hospitalie Ecclesiasticum, sed remanere Seculare, assertit ex Fontanel. *decis. 331. à num. 11.* Rot. Alderano, Mascard. & Valenz. Velazq. per dictum Fontan. civitatis; Cum auctoritas Ecclesiastica ad hoc ut per eam efficiatur Hospitalie Ecclesiasticum, requiratur quod interveniat in ipsius foundatione, ita ut non sufficiat confirmatio, & approbatio ex post subsequuta, ex Pereyra *de manu reg. cap. 17. num. 8.* & Viccancell. Crespi *obser. 91. num. 51. & seqq.* Tum & tandem quia concurrunt plura signa, ex quibus convincitur dictum Hospitalie non esse institutum, & erectum auctoritate Pontificia, vel Ordinarij, sed imò Seculare, & profanum esse.

6 Nam itane sit huiusmodi Nobilis adversantis votum facile demonstrabitur per singulas suæ argumentationis discurrendo partes, quæ revera utroque claudicat pede, & incipiendo

A 2

à maiori, quòd scilicet Hospitalia, quæ non sunt Sacra, Religiosa, & Ecclesiastica, seu quòd idem est fundata auctoritate Pófificia, vel Ordinaria, sint de iurisdictione sacerulari, nō vero Ecclesiastica, licet verū sit, quòd sunt aliqui DD. qui hanc tenent opinionem, verior tamē, & securior opinio est, quòd sunt de foro, & iurisdictione Ecclesiastica, adeo ut quando agitur de rebus Hospitalis, cōveniendi sint illius Administratores coram Iudice Ecclesiastico, quia quamvis deficiat in illorū fundatione auctoritas Ecclesiastica, ex hoc rātum sequitur, quòd non sunt Sacra, & Religiosa, & sic non gaudent immunitate Ecclesiastica; non tamen sequitur, quòd non sint loca pia, tanquam instituta pietatis causa ad pauperes sublevandos, & consequenter ut loca pia sunt de iurisdictione Ecclesiastica, & gaudent privilegijs Ecclesiæ, cap. de xenodoquijs, de Religiosis domibus, leg. omnia priuilegia, Cod. de Episc. & Cler. auctent. hoc ius portectum, Cod. de Sacrosanct. Eccles. Abbas in cap. fin. de testam. num. 3. Decius in cap. Ecclesie Sancte Marie, de constitutionibus, nu. 27. & 28. Molin. de contract. disp. 574. vers. Novissimè autem Ecclesiæ, Valenç. Velazq. in defens. monit. Pauli V. contra Venetos, par. 1. num. 49. Oddus de rest. in integ. part. 1. quæst. 3. art. 5. & art. 6. Riccius in collectan. decis. collect. 2421. Novarius de electione fori, quæst. 54. num. 12. Barbosa de iure Ecclesiastico universo, lib. 2. cap. 11. num. 12. & 21. & multis allegatis comprobant Garcia de beneficijs, 5. part. cap. 1. num. 602. ibi: Quinimo et si Hospitalia non sit erectum, aut approbatum auctoritate Episcopi idem existim, nam licet non sit locus Religiosus, & Sacer, & sic non gaudet immunitate, ut per Remigium, Covarruviam, & Paz ibi, & Cabedo decis. Lusit. 204. part. 1. adhuc videtur esse locus pius, & de iurisdictione Ecclesiastica, & gaudere priuilegijs Ecclesiæ cum causa pietatis sit institutum, & ita censuit Sacra Congregatio, ut testatur idem Garcia d. num. ibi: Quæ habet locum etiam in Hospitalibus, & locis pijs priuatis, nec Ecclesiastica auctoritate institutis, ut Sacra Congregatio Concilij censuit.

Et licet hæc opinio aliquos habeat cōtradictores, ut dixi, cōsiliantur, tamen cum sequenti distinctione, quòd si Hospitalia non est perpetuum, sed est alicuius privati, qui ut dominus pos-

sit

Sit illud ad libitum revocare, tunc non est locus pius, nec gaudent privilegio fori, sed est subiectum Iudici sacerulari, secus vero si Hospitalia perpetuum est, & est erectum, ut Deo dicatum, & bona sunt eo animo simul congesta, ut ad pauperes sublevados perpetuo sint, hoc enim in casu dictum Hospitalia est proprius locus pius, & de iurisdictione Ecclesiastica quoad bona, etiamsi Episcopi consensus illius fundationi non accesserit, ut ita cum hac distinctione observant ex Abbe, Socino, & alijs, Anton. Gabiel de causa pia, conclus. 2. num. 7. & 8. Lupus de libert. Ecclesie, 1. part. quæst. 16. num. 5. & 6. Vgolinus de offic. Episcop. cap. 34. num. 1. cum seqq. Mascal. conclus. 869. num. 34. Menoch. de recip. posses. remed. 15. num. 34. & 35.

8 Garcia de benef. 5. part. dict. cap. 1. num. 603. ibi: Qui tamen (loquendo de Anton. Gabriel) ibi num. 7. inquit, limitari forsitan posse communem, quod Hospitalia non sit locus pius quando non est fundatum auctoritate Superioris, ut illa procedat quando Hospitalia non est perpetuum, & potest dominus illud revocare, secus vero quando esset perpetuum, ex Baldo, & Parisko, & propterea mortuo illo, qui Hospitalia erexit, quia non potest amplius paenitere, nec Hospitalia erectum revocare, tunc debet dici locus pius, & non priuatus, ex Abbe, & Socino ab eo relatis, num. 8. quod etiam tenent Ioannes Lupus, Decan. Segobiens. de libertate Ecclesiastica, 1. part. quæst. 16. num. 5. & 6. Rochus supra, Et zarola, §. 1. 2. & 3. Flores dict. quæst. 2. 1. num. 179. & seqq. Marchus Antonius Ianuen. in praxi Archiepiscopali, cap. 17. & novissimè Piasch. in praxi Episcorum, part. 2. cap. 3. num. 38. & videntur tenere Selva, Salazar, & Mascalus, quæ distinctione, & concordia mihi placet quamvis primam sententiam indistincte teneant Auctores pro ea relati num. 602. maximè Sforcia, art. 6. num. 48. & 49. qui ait, quod licet ubi vivarent Fundatores possint huiusmodi Hospitalia revocare, tamen hoc non tollit quin interim dici possint loca pia, vel saltem causa pia, seu opus pium, & quilibet causa pia gaudet priuilegijs quibus gaudet Ecclesia, ut ex communi tractat ipse dicto art. 5. à num. 31. post Tiraquel. d. tractatus de priuilegijs pia cause, priuileg. 140. & Sylvestris verbo Legatum, 4. num. 5. & Valençuel. Velazq. supra, & novissimè Ioannes Gutierrez de gabellis,

quæst.

quest. 74. num. 10. ait, quod loca pia & equiparantur Ecclesijs, & causa pia habet privilegium rei Ecclesiastica.

9. Gutierrez Canon. quest. lib. 1. cap. 35. num. 23. & 24. ibi: Tercius casus est quando Confraternitas, vel locus pius, vel Oratorium est extructum principaliter, ut sacrum sit, & Deo optimo maximo dicatum, & bona sunt eo animo simul congregata, ut ad opera Oratoriū necessaria, nempe pro Missis dicendis, & ceteris illis concernentibus, & ad pauperes sublevandos perpetuo sint, & tunc bona illa, is que locus religiosa, ac pia sunt iudicanda etiam si Episcopi consensus non accederit, ideoque illa bona distrahi non poterunt, nisi accedente totius Confraternitatis consensu, ac auctoritate Episcopi, in illis casibus in quibus bona aliorum locorum piorum, & Religiosorum distrahi concedit, &c.

Quo fit, ut in hoc tertio casu si de rebus ipsis Communitatis agatur, vel de recipiendis, vel excludendis confratribus controversia oriatur coram Iudice Ecclesiastico, non vero laico pertractanda erit, & ita videmus hodie observari, secundum Cæfarem Lambertinum, ubi supra, num. 6. quod tales Confraternitates pro rebus communibus ipsis Confraternitatis conveniuntur coram Iudice Ecclesiastico, quia fraternitas ipsa est annexa Ecclesiae, & ideo non coram Iudice Seculari est convenientia licet de alijs eorum rebus, & delictis convenientur, coram Iudice Seculari.

10. Quæ doctrina licet loquatur de Confratribus sine auctoritate Episcopi erectis convenit pariformiter Hospitalibus, etiā si absque auctoritate Ecclesiastica institutis, cum inter hæc nulla constituatur differentia, ut constat ex eodem Gutierrez dict. cap. 35. qui à num. 17. promiscue loquitur de Confraternitibus, & Hospitalibus, & ita litteraliter ipse se declarat in num. 29. qui postquam dixit, quod quando Hospital est auctoritate Superioris erectum gaudet privilegijs Ecclesiæ, alias secus, notat id intelligendum esse, nisi in casu, num. 23. per ipsum posito, qui est ille cuius verba transcriptissimus num. antecedent. ut patet, ibi: Intellige nisi in casu supra num. 23. posito, iuxta quam distinctionem intelligendus est Everardus in centur. legal. loco 32. ab Ecclesia ad pia loca partem affirmati vam in his Hospitalibus simpliciter tenens.

11. Hanc eandem distinctionem, sequendo dicti Gutier-

rez.

rez, & Menochij doctrinam tenet, & omnino servandam assedit Castillo de usufructu, cap. 54. num. 24. in fine, qui postquam dicit, Hospitalia non gaudere privilegijs Ecclesiæ, nec bona illorum esse Ecclesiastica, nisi sint fundata auctoritate Episcopi, sequentia protrumpit verba: Menochius tamen recuperanda possessionis dicto remedio 15. num. 35. verius credit, quod si Hospitalale constructum est, ut sacrum sit, & Deo maximo dicatum, & bona una simul eo sunt animo congregata, ut ad opera Oratoriū confectioni necessaria, & pauperes sublevandos perpetua sint, tunc bona illa, ut Ecclesiarum cetera bona habenda sunt, & is locus indicatus est Religiosus, etiam si Episcopi consensus non accederit, nec distrahi poterunt, nisi cum causa debita, & solemnitate à iure requisita, hoc est accidente totius Confraternitatis consensu, ac auctoritate Episcopi, & illis casibus in quibus aliorum locorum Religiosorum bona distrahi concessum est, & hanc opinionem quam ego PROBABILITYM magis securam, & omnino servandam existimarem sequitur est Ioannes Gutierrez Can. quest. cap. 35. num. 23. videndus à num. 21. an si hib in uero q̄ s̄t p̄d 12. Nec tunc obstant DD. ex adverso allegati, num. 5. sui iuris discusus, quia nullus eorum hæc distinctionem improbat, allegat enim Castillo de usufructu, dicto cap. 54. num. 24. & Gutierrez dict. cap. 35. num. 19. qui nedium illam non impugnat, sed immo eam statuunt, allegat etiam Nob. D. Michaëlem à Cortiada decif. 43. num. 9. 10. & 11. tom. 2. qui tamen nihil de materia loquitur, solum enim ait, quod si Hospitalale non est fundatum, aut approbatum auctoritate Episcopi, non gaudet immunitate Ecclesiastica (quod nō negamus) solum dicimus gaudere privilegio fori, quo ad eius bona. & lapsus suis adversa & quivocando privilegium fori, cum privilegio immunitatis, quæ sunt valde inter se diversa, ad hoc enim, ut gaudeat privilegio immunitatis aliquis locus, non sufficit, quod sit pius, sed requiritur, quod sit Sacer, vel Religiosus, quod non est respectu privilegij fori, quia eo gaudent loca pia, quoad illorum bona, quæ ibi perpetuo sunt destinata ad sustentandos pauperes, ut recte obseruant Garcia, & alij supracitati. Reliqui quos allegat, solum loquuntur generaliter, quod si Hospitalale non est fundatum auctoritate

titate

ritate Episcopi, non gaudet privilegijs Ecclesiæ, absque eo quod distinctionem supra traditam inter Hospitalia non perpetua, & perpetua, cuius bona sunt destinata ad pauperum sustentationem attingat, nec impugnat, atque ita secura manet, & omnino servanda venit nostra opinio distinguens.

13. Et recte quia commune dictum est, quod Doctori distinguenti potius standum est, quam alijs generaliter loquentibus, quia magis censetur approximari veritati, Flamin, Parisius, Cavalcanus, Mantica, Surdus, Fontanella, Regens Leo, & alij quos allegat, & sequitur Quesada à Pilo controv. cap. 16. num. 51. quibus addimus Giurbam consil. 75. num. 11. Barbosa voto 24. num. 29. num. 2. Matheu de regim Reg. Valentia, tom. 2. cap. 8. §. 2. num. 53.

14. Vnde cum nostrum Hospitalium non sit alicuius Domini, qui possit illud revocare, sed immo perpetuum est, de cuius initio, & fundatore minime constat, ut partes sunt in confessio, & eius bona perpetuo sunt destinata ad sustentationem pauperum Orphanorum, & ista de quibus agitur fuerunt ad dictum effectum dicto Hospitali donata per Nob. Fr. Don Raymundum de Soler, ut constat ex donatione in processu, sequitur quod dictum Hospitalium etiam si esset fundatum, absque auctoritate Ecclesiastica (quod negatur) nihil scilicet verè locus pius esset, & licet Ecclesiastica immunitate non gauderet, bene tamen potiretur privilegio fori, quoad illius bona, ut cæteræ Ecclesiastarum res, & consequenter illius Administratores pro locis dicti Hospitalis non possunt conveniri, nisi coram Iudice Ecclesiastico.

15. Sufficiebat hæc ad totalem præsentis Contentionis resolutionem, absque eo quod circa alia vaccare opponteret, verum tamē, ut adimpleatur institutum, deveniendo ad minorem, quod scilicet nostrum Hospitalium non sit fundatum auctoritate Ecclesiastica, & sic non sit Sacrum, & Religiosum; asseveramus pariter falsam esse istam propositionem, absque eo quod virgant rationes, quibus illam stabilire conatus adversus.

16. Non prima, quod Hospitalia in dubio præsumantur erecta, absque auctoritate Episcopi, ut dicit adversa, quum & super

Alle-

Allegationis, quia præterquam quod hæc opinio non transire sine contradicitore, ut constat ex allegatis per Nob. Reg. Cortiada decif. 64. num. 62. procedit, & intelligitur quoties non concurrunt signa ex quibus deprehendatur esse Sacrum, & Religiosum, & auctoritate Ecclesiastica munitum, quia talibus concurrentibus signis, res non dicitur dubia, sed immo probata illorum virtute per necessarium antecedens, ut docent ijdem Doctores per adversam allegati, & latè Nob. Regens à Cortiada decif. 64. num. 23. & à num. 65. Vndè cum in dicto Hospitali plura concurrant signa inferentia esse Sacrum, & Religiosum, & auctoritate Ecclesiastica fundatum, ut mox dicetur, sequitur invilem esse dictam instantiam.

17. Non etiam vrget secunda, quod dictum Hospitalium non habeat signa ex quibus colligatur esse institutum, aut approbatum auctoritate Episcopi: quia veritas est in contrarium, ex duodecim enim signis, quæ refert Cortiada dict. decif. 64. à num. 24. concurrunt octo, & principaliora. Constat enim primo, quod dictum Hospitalium habet in sua Ecclesia Altare lapideum, firmum, & stabile, & non portable, consecratum ad celebrandum Missas, in quo de tempore, quo in eo habitabant Infantes celebrabantur Missæ, ut liquet ex decem testibus per hanc partem ministratis super articulo 19. ex oblatis primo loco die 25. Novembris 1682. qui omnes deponunt de visu, quæ circumstantia est primum, & potissimum signum, ex quo infertur à principio erectum fuisse auctoritate Episcopi, ut cum multis comprobatur Nob. Reg. Cortiada d. decif. 64. tom. 2. n. 24. cum seqq. cuius sola Allegatione contentamur, quia ita bene, & latè, ut superfluum esset alios ab ipso non relatos perquirere.

18. Secundo constat, dictum Hospitalium habere Ecclesiam erectam ad celebrandum Missas, cum qua communicatur diversis ianuis, & quod in ea tempore quo ibi habitabant Infantes, quotidie, vel sæpè celebrabatur Missæ publicè, & ianuis apertis, omnibus indifferenter ad eas audiendas admissis, ut adverant decem testes ministrati per hanc partem super articulis 16. 17. 18. 19. & 37. ex oblatis primo loco, qui omnes deponunt de visu per multum temporis spatium.

B

Quod

19 Quod arguit dictum Hospitale fuisse erectum auctoritate Episcopi. Cortiada d. decif. 64. à nn. 34. & 37. vbi dicit, maximè id procedere quando per decennium ianuis apertis celebratae publicè fuerunt Missæ, & istud signum ita virginissimum est, vt plures putent ipsum solum sufficere, vt censeatur Hospitale fundatum auctoritate Ordinarij, licet verum sit, quod ipse met Regens Cortiada ait, hanc opinionem non procedere, nisi simul habeat campanile erectum, vt videre est num. 38.

20 Tertio constat, Ecclesiam dicti Hospitalis esse ædificatam in forma Ecclesiæ, & in ea de tempore immemoriali esse erectum campanile in loco publico, & eminenti, cum campanis pulsari publicè solitis ad convocandum populum ad audiendum Missam, vt affirmant novem testes ministrati super articulo 20. ex oblatis primo loco, qui omnes deponunt de visu, & de tempore quo in eo habitabant Infantes, & ita concurrit quattuor signum, de quo d. Nob. Regens Cortiada d. decif. 64. nn. 39. & que ad 45. qui in fine nn. 39. ait, hoc signum esse approbatum in diversis declarationibus factis per Cancellariū Eril.

21 Quarto constat, dictum Hospitale, & eius Ecclesiam, habere ostium patens in via publica, ita quod à vico patet aditus ad Hospitale, & eius Ecclesiam, vt respectu Hospitalis, asserrunt decem testes ministrati super articulo 12. ex oblatis primo loco, & respectu Ecclesiæ alij decem testes super articulo 17. ex eisdem articulis, & ita concurrit quintum signum, de quo Cortiada d. decif. 64. num. 46. vbi dicit esse etiam istud signum approbatum in diversis declarationibus.

22 Quinto constat, dictum Hospitale cum sua Ecclesia à centum retro annis, & ultra, habere nomen sancti sibi appropriatum, habet enim invocationem, & nomen B. Mariæ Virginis de: Desemparatis, vt liquet ex decem testibus ministratis super articulo 16. ex oblatis primo loco, & sic concurrit sextum signum, de quo dictus de Cortiada d. decif. 64. nn. 47. cum seqq.

23 Sexto constat, in dicta Hospitalis Ecclesia, de tempore quo in eo habitabat Infantes, adfuisse sepulturas, & cœmeteria, in quibus Infantum, seu Orphanorum cadavera vmbabantur, vt constat

constat ex novem testibus ministratis super articulo 1. ex oblatis primo loco, qui omnes deponunt de visu, & sic concurrit nonum signum, de quo Cortiada d. decif. 64. num. 58. quod valde concudentissimum est, quia, vt ait dictus Nob. Regens, non possunt Hospitalia fundari, cum sepulturis, & cœmeteria, sine auctoritate Episcopi.

24 Septimo constat, in dicto Hospitali, seu eius Ecclesia, vel in eius Altari maiori de tempore immemoriali adfuisse reservatum Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum, & quod illud ministrabatur Infantis, tam sanis, quam infirmis, & quod in die Cœnæ Domini aderat ibi singulis annis Monumentum, vt probant testes ministrati super articulis 22. & 38. ex oblatis per hanc partem 1. loco, & super Interrogatorio 8. ex præsentatis per adversam 7. Junij 1683. quotum testium plures deponunt de visu, & ita concurrit decimum signum, de quo dictus Nobilis de Cortiada d. decif. 64. num. 59.

25 Octavo constat, dictum Hospitale, ut Ecclesiasticum, non solvere gabellas, sicut reliqua corpora, & personæ Ecclesiasticae, & in hac possessione existere de tempore immemoriali, absqueulla contradictione, vt probant testes ministrati super articulo 8. ex oblatis primo loco, & sic concurrit duodecimum signum, de quo Nob. de Cortiada d. decif. 64. num. 61.

26 Ex quibus resultat, quod in nostro casu plura concurrunt signa, ex quibus arguitur dictum Hospitale esse fundatum auctoritate Ecclesiastica, seu Sacrum, & Religiosum esse, & non quomodounque, sed maior illorum pars, scilicet octo ex duodecim, quæ à DD. comminiscuntur, & inter illa, reperiuntur duo, quæ de se sola sufficientia sunt ad probandum Hospitali esse Sacrum, & Religiosum, scilicet campanile, seu campana publica in loco eminenti posita, quæ publicè pulsatur, & ostium patens ad viam publicam, prout ita in nostra Cathalonia communiter observatur, vt testatur dictus Nob. Regens à Cortiada d. decif. 64. num. 66. & ita cotruit secunda ratio, ex adverso adducta ad probandum suam minorem.

27 Pariter non virget tertia, quod licet dictum Hospitale

B 2

habeat

habeat Ecclesiam, non tamen illam habuit ab initio suæ fundationis, sed quod fuit ei superaddita, & consequenter Ecclesiasticum non esse, cum ad hoc requiratur Ecclesiam adfuisse in tempore erectionis dicti Hospitalis: Quia respondetur undequaque futilem, & commentitiam esse hanc instantiam; non enim constat in toto processu, Hospitalē fuisse erectum priusquam Ecclesiam, nec Ecclesiam fuisse adiectam Hospitali post illius erectionem, nec id probant, nec probare possent testes ministri, etiamsi illud expressè affirmarent, quia deponerent circa rem de qua nullam possunt habere scientiam, cum nullus sit, qui possit recordari de tempore erectionis Hospitalis & Ecclesiae.

28. Imò probatum est, Ecclesiam dicti Hospitalis erectam esse in forma Ecclesiae, cum suo campanili in loco eminenti, cum cāpanis pulsari solitis, illamque sibi annexam, & appropriatam, dictum Hospitalē habere nedum à 100. annis, sed etiam ab immemoriali tempore, ut constat ex 10. testibus per hanc partem ministratis super articulis 16. 17. 19. & 20. ex ob. 1. loco, qui testes deponunt de visu de toto tempore suæ recordationis, & plures ita audivisse à maioribus, absque eo quod audire intcontrarium, & de publica voce, & fama, & consequenter, etiamsi aliqui testes affirmarent Ecclesiam fuisse adiectam Hospitali antea erecto, nihil probarent, quia de iudicio, & credulitate sua tam deponerent, incertitudinare, & circa rem de qua certam notitiam, & scientiam habere non possunt.

29. Et quamvis testes per adversam ministrati super articulo 12. ex ob. 23. Novembriis 1682. dicant iudicare, quod domus Hospitalis est antiquior Ecclesia, ex quo parietes domus Hospitalis demonstrant esse antiquioris, & valde vetustæ operæ, quam sit frontispitium Ecclesiae, quod denotat esse modernius. Nihil ex inde sequitur ad intentum, quia etiamsi probarent quod dicunt, domum scilicet in qua est Hospitalē esse antiquioris operæ quam Ecclesia (quod sane non probant cum de iudicio solum, & credulitate deponant) non propterea sequetur Hospitalē esse antiquius fundatum quam Ecclesia, nihil enim cōmune habet erectione Hospitalis cum parietibus, & opera

domus

domus ipsius Hospitalis, quia benè potest erigi, & fundari Hospitalē in domo iam constructa, & quotidie experimur in Hospitalib⁹, Conventib⁹, Ecclesijs, & Monasterijs, quæ eriguntur, & fundantur in domibus, & ædificijs iam constructis; atque ideo etiam si esset verum, quod parietes, & domus Hospitalis essent antiquioris operæ, quam Ecclesia, non ex eo inferri posset, quod Hospitalē esset anterius erectum, & fundatum quam Ecclesia. 30. Nec relevat quod ponderat adversa, à num. 21. suæ Allegationis, dicendo, Hospitalē de quo agitur erectum, & fundatum esse nedum à 100. annis, sed à tanto tempore, cuius initij memoria non extat, allegando ad id expressam huius partis confessionem emissam in articulis 12. & 13. ex oblatis primo loco, & testimoniū depositiones super illis ministratorum, & quod Ecclesia, & campanile dicti Hospitalis tantum sunt constructa, & fabricata ab anno 1592. vt dicit constare ex inscriptione quae reperitur in frontispitio dictæ Ecclesiae cū rotulo anni 1592. & ex alia quæ legitur in retabulo dictæ Ecclesiae cum nota anni 1599. & ex testibus ministratis qui sup. art. 4. ex oblatis per illam 3. loco, deponunt ita ipsos iudicare secundum dictas inscriptiones, & de publica voce, & fama, & consequenter affirmandum esse prius constructum fuisse Hospitalē, quam Ecclesia, istamque illi superadditam fuisse.

31. Quia respondetur incivilē esse memoratam ratiocationem, si enim adversa, esto quod se fundat in articulis, & testibus huius partis, perlegit totam articulorum structuram inveniet, quod si in articulis 12. & 13. articulavit, Hospitalē esse fundatum nedum à 100. annis, sed ab immemorabili tempore, pariter articulavit in articulo 16. ex eisdem articulis, dictum Hospitalē nedum à 100. annis, sed etiam ab immemoriali tempore, & semper habuisse appropriatam dictam Ecclesiam, ibi: Posa que dit Hospital, se Iglesia propria à ell contigua, la qual te per nom propri appropriat, y se diu la Iglesia de la Verge Maria dels Desparats, y en esta conformitat no sols de 10. 20. 30. 40. 60. 100. y mes anys, sino encara de temps que noy ha memoria de homens en contrari, sempre lo dit Hospital dels Infants Orfens ha tingut la dita Iglesia

fia

284
302

sia per propria de dit Hospital, y ab lo dit nom propri de la Verge Ma-
ria dels Desemparats, y es ver, publich, y notori. Et idem quoad cā-
panille, & cū alijs circumstantijs, in artic. 17. 19. & 20. ex eisdem.

32 Paripassu si intuetur depositiones testium per hanc
partem ministratorum inveniet, quod sicut super articulo 13.
deposituerunt Hospitale esse fundatū à tanto tempore cuius ini-
tij memoria non extat; ita pariter super articulo 16. deposituerunt
dictum Hospitale ab eodem tempore, & semper habuisse dictā
Ecclesiam, qui testes sunt numero 10. & deponunt aliqui de 40.
& alijs de 50. annis de visu, & alijs plus, & omnes de auditu se-
niorum, qui dicebant ita vidisse, & quod non audiverunt con-
trarium, & de publica voce, & fama.

33 Si igitur hæc pars articulavit, & tot testibus probavit
dictum Hospitale ab immemoriali tempore, & semper ha-
buisse dictā Ecclesiā, perperā ex dictis articulis, & testibus intē-
ditur ex adverso probari Ecclesiam fuisse superadditā Hospitali.
Quinimò stante dicta probatione, tam plena, & exuberanti eli-
ditur omnino contraria, quæ defumi prætenditur ex testibus
ministratis super articulo 4. ex oblatis per adversam 3. loco, quia
præterquam solum deponunt de iudicio, & credulitate, rema-
nent convicti, & superati per testes huius partis, qui sunt nume-
ro plures, aptiusque, & cum maioribus circumstantijs rationibus
quæ scientiæ deponunt.

34 Quin officiant inscriptiones quæ reperiūtur in frontis-
pitio dictæ Ecclesiæ cū rotulo anni 1592. & in retabulo cum
nota anni 1599: quia ex illis minimè probari valet Ecclesiam
fuisse ædificatam in eo anno, sed solum ad summum fuisse reno-
vata quo ad dictam frontispitij partem in dicto anno 1592.
& retabulum factum in anno 1599. cum enim dicta Ecclesia,
& Hospitale sint tam antiqua, in discursu temporis diversæ sunt
factæ in eis operæ, vt expressè articulavit hæc pars in articulo 8.
ex oblatis 2. loco 5. Iunij 1683. & probant 8. testes super dicto
articulo. Ultra quos affirmat idē Anastasius Gassol magister do-
ctorum, & sic peritus in arte, testis ex adverso ministratus super
articulo 4. ex oblatis per ipsam tertio loco 6. Iunij 1683. qui di-
cit;

cit; Que no pot judicar si la obra de la Iglesia fou feta en lo any 1592.
perque pot ser, que lo any ques alli posat, sie quant comensa la obra, ò
quant se acaba, ò be quant se remenda la portalada de la Iglesia.

35 Et licet inscriptiones in antiquis probent, ex allegatis
per adversam num. 26. quibus addimus Barbos. de potest. Episcopi.
alleg. 72. à nu. 50. Cravet. de antiq. tempor. par. 1. verb. Octavo da-
eur, à num. 12. Menoch. de præsumpt. præsumptio. 59. num. 1. & 2.
Gratian. discept. foren. cap. 893. nu. 31. Lala de Anni ver. lib. 1. cap.
25. à num. 32. ad 33. Leo tom. 3. decis. 24. num. 23. vers. Secundo
probatur. Rot. apud Farin. decis. 482. num. 4. Xammar de priuileg.
Ciuit. §. 1. à num. 8. & præcipue num. 11. hoc intelligitur respe-
ctu partis, & operæ, in qua reperiuntur, & ideo cum tantum il-
læ inscriptiones reperiantur in frontispicio, & in retabulo Ec-
clesiæ, solum probare queunt frontispitium illud, & retabulum
facta extitisse de eo tempore, scilicet frontispitium novum de
anno 1592. & retabulum de anno 1599. neutiquam verò Ec-
clesiam. Nec in hac parte aliud affirmati potest stante proba-
tione in contrariū, ex qua plenè constat dictā Ecclesiam ab im-
memoriali tempore esse ædificatam, & annexam Hospitali, at-
que ideò illa inscriptio anni 1592. solum potest denotare reno-
vationem operæ Ecclesiæ in ea parte frontispitij.

36 Quòd si his non contentetur adversa, imò tenaciter in-
sistat, quod inscriptiones debent probare erectionem, scù funda-
tionem. Suo se iugulat gladio, quia in frontispitio domus Hos-
pitalis reperitur inscriptio, cum rotulo anni 1616. vt expressè
fatetur pars alia in articulo 6. ex oblatis 14. Decembbris 1682.
& dicunt testes per ipsam ministrati super articulo 9. ex eisdem
articulis, scilicet Cavaller, Fraxanet, Puçol, & Avella, & idem de-
ponit Figuera super articulo 28. ex oblatis per adversam 23. No-
vembbris 1682. Nec non etiam idem probant testes huius par-
tis super Interrogatorijs 6. & 9. ex adverso præsentatis 7. Iunij
1683. Atque ideò cum Ecclesia habeat inscriptionē anni 1592,
si hæc inscriptiones probat erectionem, & foundationem, sequitur
quod prius fuit erecta Ecclesia, quam fundatum Hospital, cum
non sit maior ratio, cur ex dictis inscriptionibus una probet ere-
ctionem, & alia non.

Et

37 Et consequenter vnum de duobus, aut pro probanda fundatione, & erectione dictæ Ecclesiæ, & Hospitalis, standum est eorum inscriptionibus, aut nō. Si nō est standum, sed est formandum iudicium secundum probationes testium, minimè constat prius fundatum esse Hospitale quam Ecclesia, neque istam fuisse illi superadditam, imo vt dictum est, constat Hospitalis semper, & ab immemoriali tempore habuisse dictam Ecclesiam sibi annexam. Si verò est standum inscriptionibus, clare constat prius fuisse erectam Ecclesiam, quam fundatum Hospitalis, quia inscriptio Ecclesiæ est anni 1592. & inscriptio Hospitalis est anni 1616. Atque ideò quomodo cunque concipiatur, hæc materia nunquam colorari potest figmentum illud, quod Ecclesia sit superaddita Hospitali multo post illius erectionem.

38 Quid quod, dato citra veri præiudicium, quod dictum Hospitalis de principio non habuisset Ecclesiam, sed postea cursu temporis fuisse illi superaddita, non ex hoc sequeretur, non esse Sacrum, Religiosum, & Ecclesiasticum, quidquid dixerint Fontanella, & alij, per adversam allegati: quia ad hoc, vt Hospitalis sit Ecclesiasticum, non requiritur, quod in eius erectione adsit auctoritas Episcopi, vel Pontificis, sed sufficit, quod postea interveniat, ex eo enim tempore quo accedit auctoritas Episcopi, vel Pontificis, & eius approbatio, et si multo post illius erectionem efficitur Religiosum, & Ecclesiasticum, vt expressè, & terminanter Sanchez Concil. Moral. lib. 6. cap. 9. dubit. 7. num. 8. ibi: Quarto dico, quod etiam post constructum Hospitalis, potest intervenire consensus Episcopi, & postquam eius auctoritate est factum Religiosum, non potest deputari ad alios usus, vt expressè habetur dict. cap. ad hanc, & tenet ibi Butrius in fine.

39 Gratian. discept. forens. cap. 481. num. 16. ibi: Cum non sit necessarius consensus illius, quod à principio interveniat, cum possit ex post facto intervenire Fuscus de visita, dict. lib. 2. cap. 14. num. 5. ad medium, post Doctores in cap. cum vos, de his quæ fiunt à Prelatis sine consensu Capituli, Bart. in l. si quis mihi bona, §. Instam, de acquirend. heredit.

Cyar-

40 Cyarlin. contro. lib. 1. cap. II 6. num. 24. ibi: Quare concludendum esse censeo, dictum Hospitalis esse Ecclesiasticum, & Episcopi auctoritate fundatum, pro quo ostendendo, etiamsi à principio non appareret intervenisse Episcopi consensum, tamen postea visitando, nihil profanum interveniens, censetur approbare, quod sufficit, quia satis est, quod ex post facto illius consensus interveniat. Gratian. discept. forens. cap. 416. num. 16. & per consequens gaudere immunitate Ecclesiastica. *Quod si invenies, ut in aliis libris, ut in libro 3. capitulo 2.*

41 Et ita communiter dicitur Hospitalis Ecclesiasticum esse, illud quod auctoritate Episcopi fuit fundatum, erectum, aut approbatum, Marin. quotidian. resol. tom. 1. resolut. 339. num. 4. Garcia de benefic. 5. part. cap. 1. num. 600. pluribus relatis D. Michaël à Cortiada decis. 43. num. 5. 6. 7. & 8. tom. 2. quod clarè denotat, non requiri ad hoc, vt Hospitalis sit Ecclesiasticum, quod auctoritas Superioris interveniat à principio, & in eius erectione, sed sufficit, vt postea sequatur, approbatio enim factum supponit.

42 Quod confirmatur cum dispositione text. cap. ad hanc, 4. de Religiosis domibus, vbi dicitur, Hospitalis esse Religiosum, ex quo ad Hospitalitatis usum, & pauperum provisionem fuerit auctoritate Pótficia destinatum, ibi: Inquisitioni tua taliter respondemus, quod si locus ad Hospitalitatis usum, & pauperum provisionem fuerit sicut moris est auctoritate Pontificis destinatus, cum sit Religiosus, non debet mundanis usibus deputari. Atqui hoc quod Hospitalis destinetur auctoritate Pontificia ad pauperum provisionem, potest fieri, sive in initio Hospitalis, sive post illius erectionem, & sive fiat in initio, sive postea. hæc destinatio cum auctoritate Ecclesiastica, est verum dicere, Hospitalis illud ex eo tempore, quo accedit auctoritas, esse destinatum ad provisionem pauperum auctoritate Ecclesiasticali. Igitur vt Hospitalis sit Religiosum, non requiritur, vt auctoritas Superioris interveniat in eius erectione. Nec tale dicit textus, quam qualitatem sanè non omississet, si esset de substantia, quod dicta auctoritas interveniret in initio foundationis, aliàs deminute processisset.

43 Ac proinde in terminis iudicandi Hospitalis Ecclesiasticum per signa Ecclesiæ, & campanilis, ostij ad viam publicam patentis, celebrationis Missarum, & cœmeteriorum, non di-

C

cunt

cunt DD. quod requiratur Hospitalē habuisse ista signa ab initio suae fundationis, sed simpliciter affirmant, quod illis concurrentibus censetur Hospitalē Sacrum, Religiosum, & Ecclesiasticum, ut cum multis Cortiada dict. decis. 64. num. 35. cum seqq.

44 Eamque assignant rationem, quia cum sine auctoritate Episcopi, vel Pontificis, Hospitalia nō possint habere Ecclesiam in forma Ecclesiæ, in qua publicè celebrētur Missæ, ministriūt Sacramēta, & sepeliantur cadavera, nec campanile. Canone certum, Can. uniuersitatis de consecr. dist. 1. cap. patentibus, 10. de privil. eo ipso, quod illa habent, præsumitur intervenisse auctoritatē Episcopi. Lotterius de re benef. lib. 3. q. 6. n. 23. et 24. Sanchez Concil. Moral. lib. 6. cap. 9. dub. 7. n. 7. Cortiada d. decis. 64. n. 36. Cyarlinus contr. lib. 1. cap. 116. n. 16. ibi: Deinde respondeatur, quod in dīctum Hospitalē habet Ecclesiam ei annexam in altum elevatam, & cohupertā, licet fabrica illius non fuerit perfecta, quod satis esse videtur ad arguendum dictum Hospitalē esse fundatū Episcopi auctoritate. Iuncto ibi, quæ fieri non potuisset si Hospitalē esset laicale, eo quod in eo non possit construi Ecclesia, neque campanile, aut cimiterium, vel Altare, & si aliquod ex eis ibi esset præsumeretur auctoritate Episcopi erectum, ut post Castrensem conf. 167. num. 4. lib. 2. plenē Roman. dict. cons. 477. num. 2. et seqq. probat Tusclus dict. cons. 158. num. 9. et quamvis dicta Ecclesia nondum sit benedicta, neque in ea fuerint celebrata Divina Officia, tamen cum sit fundata auctoritate Episcopi, gaudet beneficio immunitatis Ecclesiastica, pereaque tradit Giurba conf. 10. num. 2. Bonac. de ll. disp. 3. quest. 7. §. 2. n. 2. qui tollit omnem difficultatem, et nobis sufficit hoc esse signum evidens, quod dictum Hospitalē sit publicum, & Religiosum, & iuxta hanc fuit declaratum in favorem Ecclesiæ, ut testatur idem Cyarlinus num. 27.

45 Si igitur eo ipso, quod Hospitalē habet dicta signa, præsumitur Sacrum, Religiosum, & Ecclesiasticum, quia illa nō potuisset habere si auctoritas Episcopi non intervenisset; sequitur clare, quod quounque tempore accedit, Episcopi auctoritas permittendo, ut in Hospitali fiat Ecclesia cum campanili, in ea quæ publicè celebrētur Missæ, sepelianturque cadavera, efficitur ex tunc Hospitalē Sacrum, Religiosum, & Ecclesiasticum, & si antea esset privatum, prophanum, & seculare.

His

in 46. His accedit, quod iuridica ratio stat pro hac opinione, & quidem meo videri irrefragabiliter, quia nihil certius est, quam quod per Episcopum, aut Pontificem potest fieri locus Sacer, Religiosus, seu Ecclesiasticus, ille qui antea erat prophanus, & secularis: ergo quamvis Hospitalē de principio fuerit seculare, & prophanum, potest postea Episcopus facere illud Ecclesiasticū, Sacrum, & Religiosum, cum sua approbatione, seu adiungendo ei Ecclesiam, vel alia faciendo, quæ locum Sacrum, & Religiosum constituant. *I 107 in segno eiusdem lib. H multib. hanc sententia*

et 47. Confirmantur amplius prædicta, ex his quæ docent DD. circa explicatiōem illius signi, de publica Missarum celebratione, quod Hospitalē iudicatur Sacrum, & Ecclesiasticum, maximè quando longo tempore, id est, decennio publicè ianuis apertis Missæ in eo celebrantur, ut ex Sanchez, Castro Palao, Delbene, Toro, Merlino, & alijs, docet d. Nob. à Cortiada dict. decis. 64. num. 37. Si igitur sufficit possessio decennalis, publicæ celebrationis Missarum, ut Hospitalē dicatur, Sacrum, & Religiosum, consequens est, ut non requiratur, ab initio erectionis Hospitalis, intervenisse huiusmodi signa adiunctæ Ecclesiæ, & celebrationis Missarum, &c.

et 48. Et in Cathalonia minimè controverti potest hæc materia, cum testetur Nob. Regens Cortiada, de praxi, et observantia in declarationibus contentionum, quod ex quo Hospitalia habeant Ecclesiam cum campanili publico, ostiumque patens in via publica, declarantur communiter Sacra, & Religiosa, gaudereque immunitate Ecclesiastica, quod non esset si requereretur, quod ab initio erectionis Hospitalis dicta concurrent signa, quia si hoc esset, non sufficeret illa habere, sed necessarium foret, quod habuissent à principio erectionis.

49. Prostus igitur contemnenda est doctrina Fontanellæ, & aliorum quos citat, tanquam loquentium, sine textu, & ratione, imò contra irrefragabilia iuris principia, & communem DD. opinionem, & consequenter ex omni parte devincta remanet secunda, ex adverso considerata ratio.

50. Tandem non vrgit tertia ratio, quod scilicet concurserunt plura signa, quæ arguunt nostrum Hospitalē non esse Reli-

C 2

gio

gioſum, & Ecclesiasticum, ſed prophanum, & ſeculare, nimirum quia legitur per personas laicas, ſcilicet per Patiarios Civitatis Ilerdæ, qui depurant, & erigunt Rectorem, ſeū Priorem pro illius gubernio. Secundo, quod non recipit decimas. Tertio, quod non habet nomen Sancti, ſibi appropriatum. Quarto, quod nō habet dotem constitutam à Fundatore, ut diſcurrit adverſa à num. 45. ſuæ Allegationis.

51. Quia facilimò negotio illi occurritur. Primū enim ſignum, quod dictum Hospitale regatur per Patiarios Civitatis Ilerdæ, & ſic per ſeculares, quod tantifacit adverſa, eſt valde, le-ve, & inſubſiſtens, quia bene potest Hospitale Ecclesiasticum regi, & gubernari per personas ſeculares, cum nullam hoc habeat in iure repugnantiam. Glosl. in Clement. quia contingit, §. Vt autem, in verbo Secularibus, in fine, vbi Zabarella num. 5. & 6. Im- mola col. fin. de Religiosis domibus, Marta voto 169. num. 9. Tobias Nonius conf. 61. num. 6. Marescot. variar. refol. lib. 2. cap. 3. num. 14. Thomasius in tract. de dispos. ad pias causas, tit. 1. cap. 3. n. 26. Aloy- ſius Riccius col. 1886. Rot. decif. 725. num. 6. & 8. part. 1. diuerso- rum, Gitzius ad Capycium Latio decif. 95. num. 18. Conciol. alleg. 35. n. 15. Sanfelic. decif. 219. lib. 2. ſub nu. 5. & ita non pauca vide- mus Hospitalia Ecclesiastica, quæ per ſeculares, & Universitatis Proceres adminiſtrantur. Sicut ē contra, & Hospitale prophanū, & ſeculare potest regi per Ecclesiasticos, ut dicunt citati Docto- res, qua de cauſa, pariter dicitur, quod licet Hospitale, aliquod regatur per Ecclesiasticos, non propterea præſumitur Sacrum, & Ecclesiasticum, ut latè de Cortiada dicit. decif. 64. num. 51. usque ad 53. vbi videatur in fine. Et ideò licet dictum Hospitale rega- tur per Patiarios dictæ Civitatis, non ex hoc ſequitur, quod non ſit Religiosum, & Ecclesiasticum.

52. Secundum ſignum, quod dictum Hospitale non reci- piat decimas, præterquam quod non eſt probatum, provt ex ad- verſo probari debebat, tanquam fundamentum ſuæ intentionis, eſt etiam valde debile, ut experientia demonstrat, videmus enim innumera corpora, & loca Ecclesiastica, quæ decimas non recipiunt, & ē contra plura ſecularia, & prophana, quæ illis po- tiuntur.

Ter-

53. Tertiū ſignum, quod dictum Hospitale non habeat nomen Sancti, non eſt etiam probatum, imò contrarium reſul- rat ex 10. testibus ministratis ſuper 16. artic. ex oblatis per hanc partem ſolo, ut diximus num. & aliunde huiusmodi ſig- num eſt omniꝝ ineficax, quamvis enim aliquod Hospitale, vel Hospitium, aut Oratorium habeat nomen Sancti, non ex hoc ſequitur eſſe Sacrum, Religiosum, vel Ecclesiasticum, ut ex San- chiez de matrimon. docet Cortiada dicit. decif. 64. num. 49. vbi re- fert exemplare factum per Cancellerium Eri 27. Octobris 1635. ergo cum contrariorum eadem ſit ratio, & disciplina, l. 1. de his qui ſunt ſui, vel alieni iuriſ, l. nihil tam naturale, de reg. iur. cap. intellectum, de iure ſurand. cap. translato, de constitut. Pariter di- cendum eſt, defectum nominis Sancti non poſſe efficere, quod Hospitale non ceneſatur Ecclesiasticum; & ita videmus in præ- ſenti Civitate plura Hospitalia Ecclesiastica, quæ ſub nomine Sancti non appellantur.

54. Quartum ſignum, quod dictum Hospitale non habeat dotem constitutam à Fundatore; pariter non eſt probatum, mi- nimè enim conſtat in toto proceſſu, dictum Hospitale, ab initio ſuæ fundationis non fuiffe dotatum, provt debebat probare ad- verſa nitens in hac negativa, tanquam fundamentum ſuæ intentionis; imò contrarium innuunt teſtes per hanc partem mini- ſtrati, ſuper articulo 1. ex oblatis primo loco, ultra quod dictum ſignum eſt modicæ, aut nullius efficaciam, ſicut ē contra, coſtitu- tio dotis, non eſt concludens ſignum, quod Hospitale ſit Eccle- ſiasticum. Cortiada d. decif. 64. num. 33.

55. Vnde ſequitur, quod ex quatuor ſignis per adverſam allegatis, tria nō ſunt probata, & aliunde omnia ſunt ineficacia, & nullius roboris, cum ſe habeant ad eſſe, & nō eſſe. Noſtra verò ſunt ſine contradictione iuſtificata, & omnia per neceſſe con- cludunt Hospitale eſſe Sacrum, Religiosum, Ecclesiasticum, & auſtoritate Pontificis, vel Episcopi fundatum, ſuadentibus ex- preſſis Sacrorum Canonum diſpoſitionibus: atque ideò minimè affeſverari valet dictum Hospitale eſſe prophanum.

56. Reſpondetur ſecundo, quod in Cathalonia concurren- tibus duobus ſignis, ſciličet quod Hospitale habeat Eccleſiam cum

cum campanili, seu campana publica, in loco eminenti posita, quae publicè pulsetur, & ostium patens in via publica, Hospitalia iudicatur Sacra, & Religiosa, ac fundata auctoritate Episcopi; ut diximus ex Cortiad. d. decis. 64. n. 66. & convenient in eo communiter Doctores, quæ duo signa concurrunt in nostro Hospitali, & consequenter, quidquid foret de alijs, affirmandum ex his solis esset Religiosum, & Ecclesiasticum.

57 Respondet tertio, quod concurrentibus contrarijs signis, aliqua scilicet pro loco Ecclesiastico, & aliqua pro prophano, iudicandū est pro ea parte, pro qua plura adsunt signa. Cortiad. d. decis. 64. n. 68. Vnde cum aduersa alleget tantum quatuor signa, & adhuc levia, & parum vrgentia, & non benè probata, & pro ista parte, militent octo, ut diximus; sequitur iudicandum esse pro nostris signis, & sic dictum Hospitalie esse Ecclesiasticū.

58 Præmaximè, quia non solum octo memorata signa concurrunt, sed etiam alia: constat enim, quod nostrum Hospitalie, non est manuale, nec revocabile, neque in eo succeditur iure hereditario, sed est perpetuum, & capax legatorum, quod arguit esse Religiosum, & Episcopi auctoritate fundatum, ut recte Cyarlin. controu. lib. 1. cap. 1 16. num. 19. & 20. ibi: Hoc idem confirmatur, quia Hospitalie mere laicale, non est perpetuum, sed manuale, & potest reuocari, & in eo succedunt heredes tanquam in bonis hereditarijs, neque est capax relictorum, ut post Calderinum cons. 23. de testament. Castren. cons. 35 1. lib. 1. inquit Tuscus præt. concl. lit. H. conclus. 1 59. num. 7. sed semper obseruatum fuit quod illud Hospitalie sit capax legatorum, & de facto ei sunt legata, & rector illa capit, & dicere, in terra Saxolen. quod istud Hospitalie sit revocabile, & possit ad nutum destrui haberetur pro crimine inaudito; ergo dicendum est, esse locum religiosum Episcopi auctoritate fundatum.

59 Rursus constat (& est, quod cuicunque dubitationi claudit aditum) dictum Hospitalie esse publicè tentum, & reputatum pro Ecclesiastico, & in hac possessione existere ab immemoriali tempore, ut probant decem testes per hanc partem ministrati sup. art. 7. & 8. ex oblatis primo loco, quorum unus, scilicet Paulus Roda, testis tertius super dict. art. 7. inter alias rationes ait: vidisse in domo dicti Hospitalis ut loco sacro Religioso,

so, & Ecclesiastico, recipi, & tueri homines ab Officialibus iustitiæ, & consequenter constituto de hac possessione non est amplius querendum in hac Contentionis causa, sed imò iudicandum est secundum statum dictæ possessionis. Rot. Rotm. decis. 106. num. 2. par. 2. diuers. ibi: Aut sumus in dubio, & tunc si appareat possessio, per quam possumus alterum præelligere, eam sequemur.

60 Et num. 3. vers. Ita dicendum, ibi: Ita dicendum in casu nostro, in quo non dubitatur de existentia Hospitalis, sed de qualitate ipsius, an sit laicale, vel Ecclesiasticum; ideo inspici debet status possessionis subsequens, qui cum fuerit, ut laicalis, & patet ex possessione Caroli, qui tanquam laicus uxoratus per decem octo annos Hospitalie istud possedit, que possessio laici uxorati non potest conuenire Hospitali Ecclesiastico, merito dicendum Hospitalie esse laicale.

61 Alderanus Mascardus de generali statutorum interpretatione, concl. 1. num. 166. ibi: Et si sumus in dubio, si appareat possessio per quam possumus alterum præelligere eam sequemur.

62 Et ab hac doctrina non discedit adnexa, imò illam statuit num. 39. & 40. putando habere probatam possessionem profanitatis, & seculatitatis dicti Hospitalis, ex quo illud regitur per Patiarios Civitatis Ilerdæ, qui sunt personæ seculares, allegando ad id eandem Rotæ decisionem, & Alderani Mascardi doctrinam, in quo sane bonum non fovet ius; Tum quia, ut diximus, huiusmodi circumstantia, quod Hospitalie regatur per seculares, est nimis levis, & vana, ut Hospitalie censatur seculare: Tum quia in nostro casu, concurrunt plura signa, quæ in contrarium vrgent, & per necesse inferunt dictum Hospitalie esse Ecclesiasticum: Tum, & tandem, quia terminanter habemus probatam possessionem, quod dictum Hospitalie ab immemoriali tempore est habitum, & tentum, ut Ecclesiasticum, & quod uti tale non solvit gabellas, & receptantur in eo delinquentes, qui ab Officialibus iustitiæ tueruntur, quam probationem ita clarā, & expressam, minimè vincere valet præsumptiva, quæ ex illo signo administrationis secularium deduci prætenditur; imò hæc tanquam mera præsumptiva illi cedere debet.

63 Quin officiant Rota, & Alder. Mascard. per Adversam allegati, quatenus ex eo quod Hospitalie regebatur per Seculares per-

personas, dixerunt esse in possessione profanitatis: quia in illo-
rum casibus non concurrebant signa pro parte Ecclesiastica quæ
hic concurrunt, neque etiā erat probatum, quod Hospitalē ab
immemoriali tempore esse tentum, ut Ecclesiasticū, & quod in
hac possessione existeret, ut hic. Et aliud animadversione dig-
num est, quod in dictis Rotæ, & Alder. casibus agebatur de Hos-
pitalibus privatis, per personas privatas, & seculares possessis, &
sic vis ponderationis, & resolutionis illorum nō fuit in eo quod
Hospitalē regeretur, & administraretur per seculares, ut pu-
tat adversa, sed in eo quod possidebatur per seculares, & adhuc in
casu Rotæ per laicum vxoratum, ut liquet ex verbis supra rela-
tis dictæ decisionis, ibi: *Vt patet ex possessione Caroli, qui tanquam laic-
cus uxoratus per 18. annos Hospitalē istud possedit, quæ possessio laici
uxorati, non potest convenire Hospitali Ecclesiastico.* Et in casu Mas-
cardi, ibi: *Hospitalē Sancti Lazari de Pontremulo, laicale, & merè
prophanum, non autem Ecclesiasticum censendum esse, quia à memoria
hominum semper à laicis fuit possessum.* Et ita nihil mirum, quod ex
possessione laici inferrent, illud esse seculare, & prophanum, cum
clarum sit, quod quando Hospitalē possidetur à laico, illud est
privatum, & seculare, non Sacrum, & Religiosum, quia res Sa-
cræ, & Religiosæ non possunt possideri, sed tantum valent esse
in administratione, seu gubernio.

64 Tandem constat Infantes dicti Hospitalis, habitis &
vestimentis clericalibus indui, & in processionibus generalibus,
& etiam in funeralibus ire cum Cruce, eisque solvi portionem
funeralem, scilicet 22.º pro quolibet funere, & eorum exerci-
tium esse assistere Missam celebrantibus, tam in Ecclesia Cathed-
rali, quam in alijs Ecclesijs d. Civitatis, cum indumento cleri-
cali, vulgo, *Roquet*, vt probant decem testes per hanc partem mi-
nistrati, super art. 23. 25. & 26. ex oblat. 1. loco, quod per ne-
cessitatem concludit, dictum Hospitalē esse Ecclesiasticum, & Episco-
pi, vel alterius superioris Ecclesiastici fundatum, vel approbatū.

65 Ex quibus sequitur argumentationem, qua ntitur
adversa ad probandum dictum Hospitalē esse prophanum,
convictam, & destructam manere, tam in maiori, quam in mi-
nori. Quare, &c. *Salvo semper, &c.*